

**İngilizce-Fransızca-İspanyolca-İtalyanca-Türkçe Modelleme ve Benzetim sözlüğünün
Türkçe terim dosyalarının hazırlanması için açıklamalar**
(sürüm-2*, 2008-06-20)

Bazı istatistikler:

Toplam terim sayısı: 8400+

Türkçe terimler: (karşılıkları önerilmiş olan): 6000+; (karşılıkları önerilmemiş olan): 2380.

İngilizce terimler:

- Şayet yazım hatası bulursanız, 'I' kolonuna 1 ve İngilizce terimin doğrusunu 'K' kolonuna yazınız.

Türkçe terimler:

- Türkçe terimleri 'T' kolonuna yalnız küçük harf kullanılarak yazınız. 'Monte Carlo' gibi özel isimler ve kısaltmalarda büyük harf kullanılabilir.
- Birden fazla Türkçe karşılık ',' kullanılarak ayrılır.
Örneğin, analog karşılığı olarak: analog; örneksel

Şayet 'T' kolonunda daha önce önerilmiş Türkçe bir terim varsa:

- Türkçe terimi uygun görürseniz, 'N' kolonuna 1 yazınız.
- Türkçe terimi uygun görmezseniz ve kullanılmamasını önerirseniz, 'O' kolonuna 1 ve 'U' kolonuna önerdiğiniz Türkçe terimi yazınız.
- Türkçe terimde bir düzeltme önerirseniz, 'P' kolonuna 1 ve 'U' kolonuna önerdiğiniz Türkçe terimi yazınız.
- Türkçe terimler için gerekli gördüğünüz açıklamaları 'W' kolonuna yazabilirsiniz.

Şayet 'T' kolonu boşsa:

- Uygun gördüğünüz Türkçe terimi 'T' kolonuna yazınız
- Türkçe terimler için gerekli gördüğünüz açıklamaları 'W' kolonuna yazabilirsiniz.

Yukarıda belirtilen uygulamanın gerekçesi:

- İngilizce-Fransızca-İspanyolca-İtalyanca-Türkçe Modelleme ve Benzetim sözlüğünün hazırlanmasında, son dört dildeki terimler için, 80 gönüllü uzman çalışmaktadır. (İngilizce terimleri ben derlemiştim.) Bu çalışmaların gözden geçirilip tek bir dosyada birleştirilmeleri için belirtilmiş kurallara uyulması ve başka bir değişiklik yapılmamasını gerekmektedir. İçbirliğiniz için çok teşekkürler.

Türkçe terimlerin seçilmesi:

Kişisel tercihim özenli bir Türkçe kullanılması.

[Diğer terim çalışmalarım](#)

* Sizlerden gelecek soruların gerektireceği açıklamalar, bu sayfanın daha sonraki sürümlerinde yer alacaktır.

**Sürüm-2, 2008-06-20 için soru ve açıklamalar:
(Sayın Prof. Dr. Ömer Faruk Baykoç Bey'e teşekkürlerimle)**

1) J kolonunda yer alan kelimeler arasındaki virgülin anlamı nedir?

J kolonunda bulunan İngilizce terimlerde kullanılan virgüller kavram demetlerini oluşturma amacıyla kullanılmaktadır. Örneğin, dosyalarda 'a, b' şeklinde yazılmış İngilizce terimler 'b a' şeklinde yazılmış gibi algılanmalıdır. 'b' ile ilgili her terim bu şekilde bir araya gelmektedir.

Somut bazı örnekler:

variable, across
variable, input
variable, output
variable, state
variable, yoked

Yukardaki listedeki terimler, aşağıda görüldüğü gibi yazılmış olarak algılanmalıdır:

across variable
input variable
output variable
state variable
yoked variable

Virgül kullanılarak yazılan İngilizce terimlerde, bu şekilde 'variable' kavramının değişik türleri kolaylıkla bir araya gelmektedir.

Modelleme ve benzetim konusundaki terimlerin bir listesi

<http://www.site.uottawa.ca/~oren/MSBOK/terms-concepts.pdf> adresinde verilmiştir. Bu listede 'variable' kısmına gelindiğinde, 100'den fazla değişken bu şekilde kolaylıkla bir arada gösterilmektedir. Aynı adreste, başka kavramlar için de (örneğin, 'model', 'simulation', 'value' ve daha pek çok kavram için kavram salkımları görülebilir.

2) Onerilen Türkçe terimlerin mutlak surette Türkçe olması mi gerekecek? Mesela "Alternative", "System" veya "Static" gibi bazı terimler Türkçe terminoloji içinde de yaygın bir şekilde kullanılmakta. Bu tarz terimlere yaklaşımımız ne olmalı?

Bu konunun Türkçemiz için çok hassas bir konu olduğunun bilincinde olarak, kişisel çalışma ilkelerimin bazıları şöyle:

1. Doğru ve güzel bir Türkçe terim varsa, onu yeğlemek.

Örneğin, 'ayrıntı' varken 'detay' (Fransızcası détail) sözcüğünü kullanmamak. Benzer şekilde, 'etkileşimli' sözcüğü varken 'interaktif' sözcüğünü kullanmamak.

Bu ilkeye uyarak, 'seçenek' sözcüğü olduğu için 'alternatif' sözcüğünün kullanılmamasını yeğlerim.

2. İngilizce bir sözcüğün Türkçemizde birden fazla karşılığının olduğunu kabullenmek ve özellikle Türkçe ses uyumlarına uygun ve benimsenmiş sözcükleri dışlama durumunda Türkçemizi fakirleştirmemeye özen göstermek.

Örneğin, etkileşimli tureng sözlüğü 'run' karşılığı olarak <http://www.tureng.com/search/run> adresinde 152 Türkçe karşılık vermekte. Bu gerçeği bilen bilişimciler 'yazılımlarını koşturmak' yerine 'çalıştırmayı' yeğler; zira yazılım koşmaz ama çalışır. (Oysa İngilizce öğrenirken, 'run' karşılığı olarak ilk kez 'koşmak' karşılığını öğreniriz.)

Bu ilkeye uyarak, 'static' sözcüğü karşılığı olarak yerine göre 'statik', 'sabit' ve 'duruk' sözcükleri kullanılabilir. Eğer bu karşılıklar benimsenmişse, dosyadaki giriş şöyle olur:

static statik; sabit; duruk

Benzer şekilde 'system ' karşılığı sistem; dizge sözcükleri kullanılabilir.

Aynı bir kavramın değişik yönlerini vurgulamak için Türkçemizde bazen değişik sözcüklerin kullanıldığını da anımsamakda da yarar var. Örneğin, 'baş', 'kafa' ve 'kelle' değişik deyimlerde kullanılır.

3. *Var olan bilgiyi Kartezyen bir yaklaşımla kullanmak:*

Bu amaçla aklıma ilk gelen terimi kullanmak yerine sözlüklere bakmak. (Çalışma odamda 200'den fazla Türkçe sözlüğün bulunması bu konudaki görüşümü çok kolaylaştırmakta.)

Sözlüğün ilk sürümünün çalışmalarını Fransız meslekdaşlara açıklarken yaptığım sununun (<http://www.site.uottawa.ca/~oren/pubs-pres/2005/pres-2005-05-10-SimDic.pdf>) 8-11. sayfalarında Kartezyen yaklaşımımı özetlemiştim.)

4. Bilişimde özenli bir Türkçe kullanımı ile ilgili bazı görüşlerimi şu yazılarımda da belirtmişim:

- Tuncer **Ören** (1998-Çağrılı Yazı). [Bilismde Özenli Türkce](#). BT Haber, sayı 183 (Eylül 7-13, 1998), s. 32
- Tuncer **Ören** (2005). [Bilismde Özenli Türkçenin Önemi](#). Bilisim ve Bilgisayar Mühendisliği Dergisi, cilt 1, sayı 1. TBV (Türkiye Bilişim Vakfı), İstanbul. (Ayrıca, 2006'da TBV Türkiye Bilişim Ansiklopedisi'nde de yayımlanmıştır)